

LA FEMOSA

ARTESA DE LLEIDA

1987

La demoniaca
d'aquest Estat
és
aperuda

com
go !!

PORTAL

Durant aquests darrers anys hem vist sorgir, gairebé del no res (com si de bolets es tractés) un estol de gent que així que la conversa els ho permet volen deixar ben clar que ells són nacionalistes. D'aquesta gent n'hi ha de dreta i d'esquerra i de tots els estaments socials i repartits dins de tots els partits polítics. Aquesta moda d'etiquetar-se de nacionalista tonta i tonta gent que no saben res de Catalunya (tret que té quatre "provincias") ni tan sols el que significa ser nacionalista no podia ésser bo de cap de les maneres.

Ara (a causa d'aquest desgavell i a causa, també, que al govern de la Generalitat hi ha gent que s'autodefineix com a nacionalestas) es comença a notar arreu un intent de desprestigiar, el nacionalisme. No és podia esperar res més, i encara que com a catalans ens en dolguem, ens fa l'afecte que d'aquesta olla de cols on s'hi couen tants d'interessos de partits i ideologies en sortir una clara voluntat de des- triar el gra de la palla. Thom ha de ser conscient d'allà on és, i per tant, ha de veure clar que ésser i dir-se nacionalista voldrà alguna cosa més que posar la bandera quatri- rrada al bacó cada lldè setembre.

Quan tot hagi passat pel sedàs i cadascú sigui allí on havia d'ésser no caldrà que ningú es digui nacionalista, n'hi haurà ben bé prou, en dir-se catalans.

N O T E S A R T E S E N Q U E S

El dia de Sant Esteve, el Grup d'Escala en hi-fi d'Artesa, va fer una de les seves representacions. Com ja ens tenen acostumats les seves representacions, foren ben reeixides.

El dia de Cap d'Any i com és tradicional al nostre poble la canalla sortí a cantar allò de:

Cap d'Any ha vingut
a cavall d'un ruc
Cap d'Any vindrà
a cavall d'un marrà
si el ruc cau
Cap d'Any adeu-siau.

El dia 5 de Gener, amb una lluïda cavalcada, els tres Reis Mags d'Orient arribaren al nostre poble. Deixaren grans quantitats de joguines i d'il·lusions als nostres nens i nenes.

El diumenge dia 24 dels corrents, uns quants voluntaris reclutats per l'Ajuntament, anaren a ensofetar les aragues dels pins que, aquest any n'hi havia uns estols que feien esgarrifar.

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPÒSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 30 GENER 1982

INDEX

PORTIC	1
JUNTA DE LA FEMOSA	4
SOBRE LA CONFUSIO DE LES LLENGUES	
O LA TORRE DE BABEL	5
NAIXEMENTS I DEFUNCIONS	8
PER QUE ?	9
LA CARREGA DEL PAGES	12
HUMOR	14
ALLO QUE NO SE SAP SOBRE LA	
BOMBA DE NEUTRONS	16
UN ANY DE REVISTA	18
BARBARISMES	19
CARTES AL DIRECTOR (El torró de Nadal).....	20
LA RADIO	22
PROCESSIONARIA DEL PI	23
ENTRETENIMENTS	26

LA FEMOSA no es fa responsa-
ble de les opinions que es
res publica.

JUNTA DE LA FEMOSA

En la Assemblée General Ordinaria del dia 11 dels correts que es va celebrar al nostre local social i es va prendre l'acord de canvia la junta, aquesta relació es la següent:

Sra. Eulalia Solà	Presidenta
Sra. Magda Domenech	Vicipresidenta
Sr. M. Angel Navarro	Secretari
Sr. Casimir Gallart	Tresorer
Sra. Neus Falcó	Vocal
Sra. M ^a Bernada Rodríguez	Vocal
Sr. Jordi Costafreda	Vocal
Sr. Camil Bonet	Vocal

Els membres que van causar baixa son:

Sr. Jordi Niubo	President
Sr. Miquel Olomi	Vicipresident
Sr. Ramon Serra	Secretari
Sr. Felip Solé	Vocal
Sr. Felip Gallart	Vocal

Els que es van esser elegits :

Sra. Eulalia Solà
Sra. Magda Domenech
Sr. M. Angel Navarro
Sr. Jordi Costafreda
Sr. Camil Bonet

sobre la confusió de llengües o la torre de babel

Certament, avui sembla que tothom està d'acord a estudiar i aprendre alguna llengua d'aquestes que s'anomenen estrangeres: anglès, francès perquè és ben cert que tothom és concient que amb els mitjans de comunicació el món és un mocador tan petit que no presenta cap inconvenient a l'hora d'endegar un viatge qualsevol, onsevulla i comsevulla. Endemés hi ha la part de la ciència, molts llibres sols s'editen en determinades llengües. Per part de la indústria també se'ns diu que les màquines computadores etc., venen totes (perquè venen de fora) en un llenguatge estrany, aliè, i és clar, s'ha d'aprendre la seva llengua si un hom vol jugar amb elles. I no parlem de la T. V. on cada dos per tres surten "grans personalitats" gesticulant quelcom que no s'entén si no hi ha el traductor corresponent a la vora. No pot ser! ens hem de posar al dia!

De tota manera a Educació i Ciència (i dic Educació i Ciència perquè el mal ja ve d'allà) en cara no s'han posat d'acord en quina és la llengua que convé més d'ensenyar als alumnes: l'anglès el francès, el rus...? Per altra banda si a l'EGB fan una de les dues llengües més estudiades a la península, el francès o l'anglès, sovint es troben amb l'inconvenient que a l'hora de començar l'Ensenyament Mitjà: F. P. o BUP, no poden escollir entre un o altre idioma i s'han de conformar amb aquell que el centre els ofereix. Així tenim que nens que han fet francès a l'EGB han d'agafar forçosament anglès a BUP o FP amb tot el següent d'inconvenients que això comporta: l'alumne no arriba al nivell de la classe i, per altra banda, l'alumne que ha estudiat fins aquell moment anglès, perd el temps.

Bé, però, quina és la finalitat d'aprendre una llengua?: per una banda posar l'alumne en contacte amb una cultura i literatura diferents perquè puguin aprendre i gaudir de la seva riquesa i bellesa, la qual cosa és ben difícil per no dir impossible si tenim en compte que, perquè això es verifiqui, una llengua s'ha de dominar gairebé perfectament i els plans d'ensenyament actuals no poden bastir en cap moment aquests objectius. Per altra banda, la finalitat d'aprendre una llengua, també es la de preparar l'alumne de cara a possibles contactes, esporàdics o no, amb gent estrangera o països estrangers. Deixem de banda si això es donarà mai o no; el cert és que en una civilització moderna un hom ha d'estar preparat per xerrar amb qualsevulla que tingui forma humana i sigui capaç d'articular sons.

Fem, però, una mica d'història. Abans de la 1a Guerra Mundial era l'alemany l'idioma més emprat pels científics, per davant del francès i l'anglès. Als darrers trenta anys veiem que l'idioma que té més èmfasi és l'anglès per davant del francès que es destacà en un inici encara latent. Darrerament es va traient el cap amb molta força el rus. Alguns filòlegs ja pronostiquen que serà la llengua del futur; tot depèn del país que aconseguirà d'emmagatzemar més poder polític i econòmic.

Bé, i després del rus què?, i els altres països què?. No solament hem d'aguantar una colonització ideològica i cultural per altra banda ens arriba dosificada, controlada i aigualida, desfigurant la nostra, sinó que a més ens diuen quina llengua hem de parlar en sortir fora de casa; bé, si topeu amb algú que la parla, perquè segons com i segons el país que visites... ja estàs fotut!, és allò de ... "topa qui topa", o allò de... "all i aigua", (llegiu-ho en castellà).

I... perquè no s'apreén una única llengua per a tot el món i queda definitivament considerada com a tal per sempre més. No, no ha de ser ni el francès ni l'anglès ni el rus ... cap llengua no té aquest dret. Ha de ser una llengua democràtica, feta per

totes les llengües existents. No, això no és sortir de polleguera, ni parlar per parlar, aquesta llengua ja fa temps que rutlla, és molt fàcil d'aprendre, i és l'única que no és d'enlloc i és de tots, és : L'ESPERANTO.

Aquests qüestionament que m'he fet unes ratlles més amunt i que sembla tan innocent i tan bonic alhora, no és ni una cosa ni l'altra, perquè se l'estan fent cada dia i se l'han fet una colla de gent fa una pila d'anys. Raons de per què no les de sempre : interessos creats i fam de poder.

Ah!, els filòlegs i estudiosos de les llengües ningú no els priva de continuar llur tasca. Les editorials, traductors, acadèmies... igualment, el que passarà és que no tindran tanta feina.

I per anar per casa què?. Com ho heu endevinat?... la llengua que varem mamar.

ATALAIA

NAIXAMENTS I DEFUNCIONS

RELACIO DELS NAIXEMENTS INSCRITS AL REGISTRE CIVIL D'ARTESA DE LLEIDA L'ANY 1.981

Jaume Niubó i Capdevila	1. de Febrer
Felip i Ramon Solé i Larín	12 de Febrer
Antoni i Isidre Mor i Seró	3 de Juny
Maria Teresa Morillo i Vicente	21 de Juny
Lidia i Núria Solé i Roselló	5 d'Agost
Joel i Jaume Oró i Mateu	18 d'Agost
Jordi Esteve i Muñoz	21 d'Octubre
Xavier-Ramon Gallart i Palau	5 de Novembre
Silvia Galitó i Exposito	5 de Novembre
Jaume i Lluís Oró i Gallart	10 de Novembre
Ramon i Josep Besora i Capell	29 de Novembre

RELACIO DE LES DEFUNCIONS A ARTESA, A L'ANY 1981

Eugenia Porqueras i Guillén	26 de Gener, 78 anys
Francisco Loreno i Puig	10 de Febrer, 89 anys
Anita Drudis i Batlle	18 de Febrer, 88 anys
Antonio Gallart i Gené	11 d'Abril, 82 anys
Ramona Berengué i Garrós	14 de Maig, 80 anys
Maria Oró i Aixut	19 de Maig, 83 anys
Fidel Puig i Argilés	28 de Maig, 45 anys
Merçé Castillo i Ricart	12 de Juny, 89 anys
Cecilia Castillo i Oró	27 de Juny, 85 anys
Antonia Bandrés i Acín	2 de Juliol, 79 anys
Gerard Solé i Salvia	25 de Juliol, 20 anys
Dolores París i Seró	5 d'Agost, 78 anys
Miquel Gallart i Batlle	2 de Setembre, 75 anys
Amalia Nosas i Besora	14 de Setembre, 53 anys

continua a la pàgina 11

PER

QUÈ?...

El dia 16 de Gener es va suïcidar un nen a Badajoz, perquè tenia males notes, feia tres dies que no anava al col·legi i tenia por i es sentia frustrat; va agafar la pistola del seu pare (que és Brigada de l'exèrcit), i es disparà un tret i va morir a conseqüència de les mortals ferides, aquest nen només tenia 13 anys.

Pensareu que fets com aquest se'n senten constant sovint, i jo vull preguntar per què passen coses així, qui te la culpa i arribo a contestar-me que la única culpa la tenim tots, i més que tot aquesta merda de societat competitiva que ens han muntat, la que sempre t'empeny a ser el primer. El pare es veu en el dret d'obligar que el fill sigui el que ell no ha pogut ésser, i també es creu en l'obligació de decidir per a ell sense consultar-li.

Per desgràcia aquest cas no és el primer i no serà l'últim; al fill sempre se li exigirà bones notes i si les porta dolentes ja hi som, crits, soroll, amenaces, etc., i això que la història ens ha donat grans genis i grans talents que de petits tenien males notes.

No vull parlar aquí si el fet de les notes és positiu o negatiu, però per les notes ja han ocorregut molts cassos de nens que es suïciden i si pensem bé, - un nen que es treu voluntàriament la vida perquè creu que està frustrat i te por, és el cas més trist de la vida quotidiana (ah, pel fet del pare del Julio Iglesias s'han escampat rius de tinta, i per un nen que es suïcida es veu que no mereix tanta atenció, o que no convé que la notícia prengi tants àlts vols). La culpa no la té ell (segur que hi ha gent que es pensa que anirà a l'infern) la culpa com he dit abans la tenim nosaltres, tots, per la manera de tractar-los i mostrar-los la vida.

He vist nens de l'edat d'aquest i també de més joves, que van pel carrer amb una escopeta de balins tirant trets a ocells, gats, gossos; gairebé tota mena de bestiola que se'ls possa al punt de mira, algú dirà que amb això no hi ha res dolent, potser no però, de petit, ja aprenem a no respectar la vida aliena, encara, que sigui de bestioles, a ensenyar-se amb l'escopeta i a sentir-se més poderós i segons creuen ells més homes, això de petit, si més no, tal com es vagi fent gran, ja veurem on arribaran les seves intencions.

Direu perquè conto això, i és que vull mostrar, els dos casos diferents de persones que s'estan formant l'un el tímid el que té por, l'altre el valent, el decidit el que aprèn a ser violent, tan l'un com l'altre; són producte d'una mala orientació i d'una mala formació per part dels pares i educadors, no vull dir amb això que tots els tímids se suïciden, ni tots els que porten escopetes seran persones violentes; però el fet, hi és i el sentit el tenen encaminat, no per iniciativa pròpia, sinó orientats, fixeu-vos, pel cinema o per la tele amb pel·lícules del "Deste" de "Gansters" etc., on el matar es pot fer sense ser penat i on "l'heroi", es fort, valent, atractiu, etc. O les propagandes, que no més ens indueixen a consumir, a posseir bons cotxes i a lluitar com sigui per ser més que els altres, per millorar sense escrúpols el lloc de treball; o bé per ser igual que el "Jefe" bebem un determinat "Wiski" etc. així arribem a una societat violenta, competitiva i unipersonal, on el que menys es respecta són els drets dels altres, llur personalitat. Això si el que és més respectat, és les grans possessions de diners, fàbriques, etc. i així arribem a potenciar allò tan dit (del derecho sagrado de la propiedad).

Donem una mirada al voltant, què veiem? gent despersonalitzada, discussions per no res (o per futbol); atracs, violacions, ànsies de poder, joves que el més difícil per a ells és pensar, però el més fàcil és ser "hortera" "llogon" "travolta" etc., de la gent gran no cal ni parlar-ne.

Us contaré per acabar un cas, per mostrar-vos on arriba la poca caritat i la total manca d'escrúpols; resulta doncs que en un camp de futbol jugent dos equips, a un home li va agafar un atac de cor i es va quedar igual com a mort, quasi ningú el va veure, quan per fi, la creu roja va venir a buscar-lo, la gent perquè els

com a mort, quasi ningú el va veure, quan per fi la Creu Roja va venir a buscar-lo, la gent perquè els infermers els tapaven el partit van començar a tirar coixinets, i a ixí, amb aquests minuts de tensió, l'home es va morir, o sigui que el que passi a un semblant no ens fot gens.

Direu que no es pot fer res, però mentre un nen, sigui renyat continuament pels pares per les notes, i un altre porti una escopeta, estan en un principi de desesperonalització que segur que no els durà res de bo.

Francesc Gallart.

Ve de la pàgina 8

Josep Mestre i Agustí	8 de Novembre, 70 anys
Maurici Charles i Berengué	18 d'Octubre, 50 anys
Bienvenida Morillo i Oliván	11 de Desembre, 48 anys
Cesareo Lozano i Sigüenza	16 de Desembre, 85 anys
Josep Oró i Garrós	24 de Desembre, 90 anys
Antoni Garrós i Olomí	30 de Desembre, 79 anys

Enguany ha estat l'any que hi ha hagut més defuncions al nostre poble, (si deixem apart l'any 1918, que hi hagué la pesta de grip). En total han estat vint les persones enterrades al nostre cementiri. Entre tots sumen un total de 1446 anys, que representà un promig d'edat de 72'33 anys per persona.

El pagès d'aquí d'Espanya,
se la passa molt amarga,
això, no és pas cosa estranya,
i, és bèstia de tota càrrega.

Damunt de la meva esquena,
jo Espanya vaig aguantant,
i, sembla això una condemna,
d'altres van embutzacant.

Ja que jo porto la càrrega
dia i nit sens descansar,
n'és cosa ja bastant llarga,
i mai, et pots alleugerar.

Fa quaranta anys que la porto,
i em trobo bastant cansat,
amb la càrrega que soporto,
m'ha deixat atropellat.

Puix la càrrega que jo soporto,
portar-la més ja no puc,
que la mateixa és molt amarga,
quan et tenen per un ruc.

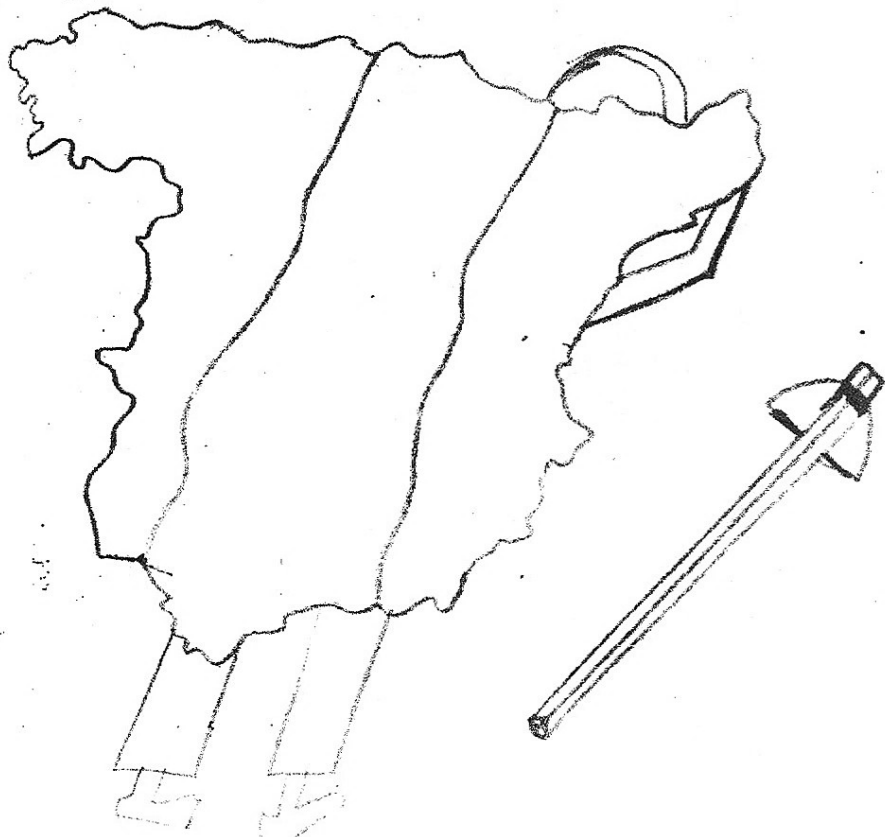
Com que estic molt cansat,
direm que treballi Rita,
si bé, que ho faci "l'enxufat",
que és ell qui s'aprofita.

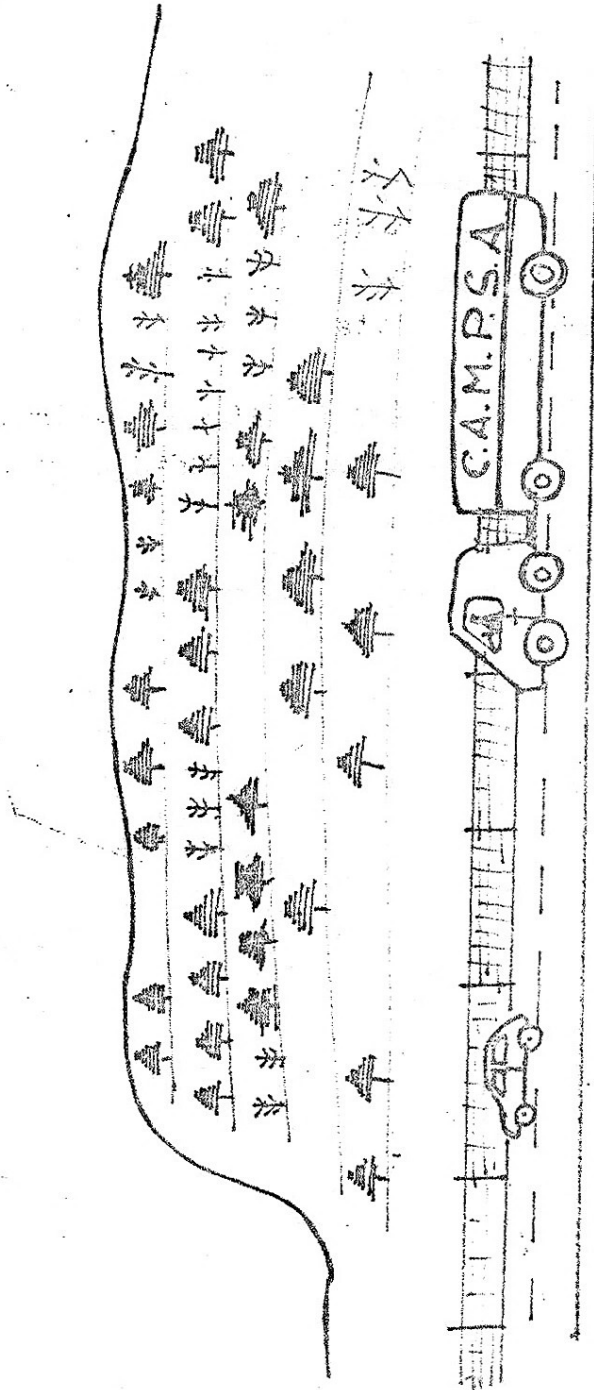

Molt temps fa, que estem abservant,
i això, no ens fa molta gràcia,
que sols viu bé i tira endavant,
l'autèntica burocràcia.

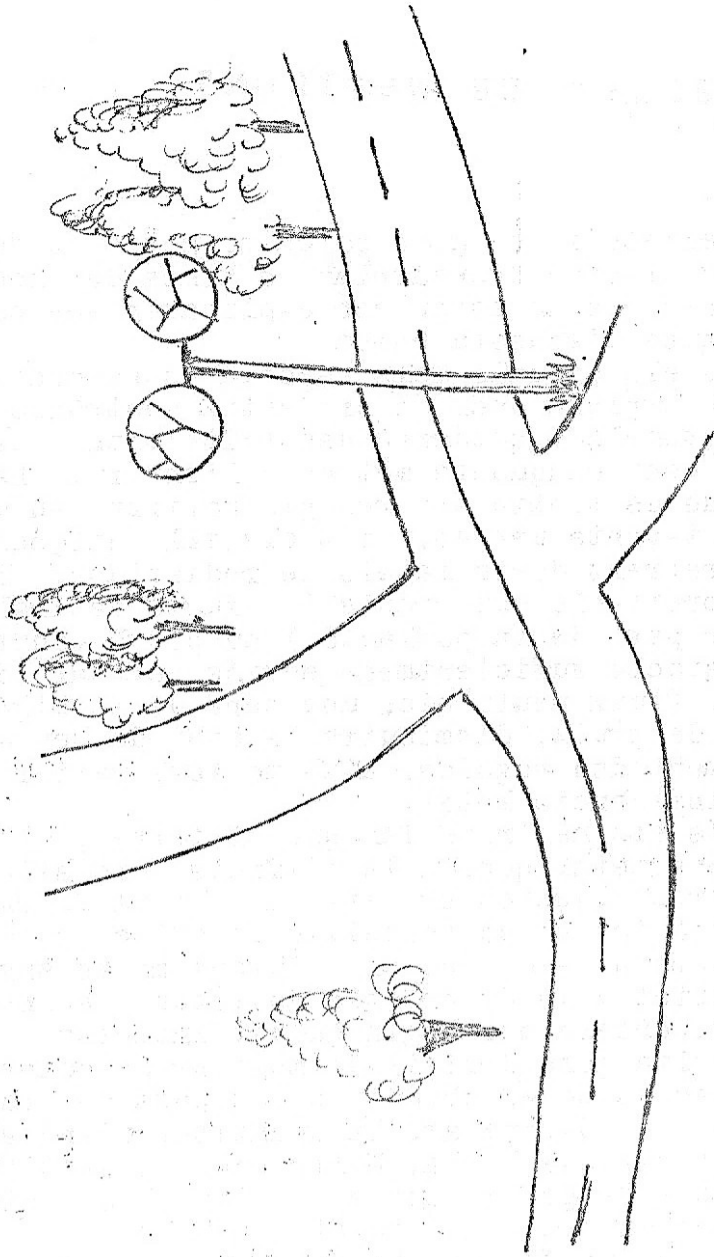
I el peregrí de la terra,
sempre està esclavitzat,
patint aquesta feixuga vida,
per manca d'humanitat.

Josep Mª Quadrat i Ribelles
l'Albagès Les Garriges

Els que uns varen plantar els altres o deixaren morir tot i que a darrera hora i fiquen remei sucant-los amb D.D.T. ignorant però que alguns grups locals són al·lèrgics.

Darrerament l'Ajuntament d'Artesa no és gaire ben mirada,
i ah i esclar com la poden veure bè si els miralls estant trencats.

ANIMAL ROSCADORS

ALLÒ QUE NO SE SAP SOBRE LA

BOMBA DE NEUTRONS

Avui existeix una gran polèmica sobre la decisió nortamericana d'ensamblar la bomba de neutrons, encara que no estan ben explicades les característiques d'aquesta bomba.

Segons els estudis dels especialistes occidentals, en explorsionar un projectil neutrònic d'una quilotonelada quedaran destruïts tots els edificis a cent cinquanta metres a l'entorn. Les persones que es trobin als refugis moriran en un radi de vuit-cents metres. Fins els mil vuit-cents metres es rebrant dosis letals de radiacions. El sòl que cobreix els soterranis (refugis naturals de la major part de la població) no podrà constituir un obstacle suficientment seriós per tal de detindre el flux neutrònic: una capa de formigó de 250 mm. de gruix, disminuirà la dosi de neutrons solament deu vegades, això no farà variar, doncs, la influència letal.

Endemés els neutrons fan que el terra, les construccions metàliques dels edificis, els aliments i altres objectes situats en la zona de radiació neutrònica es converteixin en emissors de rajos gamma-beta, excloent així durant molts anys la possibilitat d'un ús pràctic de totes les instal·lacions, encara que hagin quedat intactes.

No resulta gens difícil d'imaginar-se quines conseqüències es poden obtenir si es posa en pràctica el seu ús a Europa amb la quantitat d'indústries i població que hi ha. Molts pocs projectils serien suficients per a exterminar tot allò viu que hi hagués en una gran ciutat.

Els dirigents del Pentàgon i els executius de l'OTAN que els recolzen, saben perfectament que disenyar aquest tipus d'arma és una acció crimi--

nal des del punt de vista del dret internacional. Per llur naturalesa els projectils neutrònics són en certa mesura, similars a les armes químiques i biològiques. L'intent d'incloure la bomba de neutrons dins les armes convencionals és una autèntica enganyifa.

La bomba de neutrons està destinada fonamentalment a matar els éssers humans, conservant parcialment els edificis i altres béns materials. Per aquesta raó, entre altres, és l'arma més inhumana i salvatge. La mort per la bomba de neutrons és horrosa.

Seria totalment erroni considerar que la decisió adoptada per Reagan sobre la producció de l'arma és un assumpte exclusiu d'EE.UU. En realitat aquesta decisió afecta tots els pobles d'Europa, així com altres àrees del món. Per ara, esperona la cursa d'armaments i obliga els països contra els quals va dirigida la bomba a adoptar mesures de resposta.

F. Gallart -- ATALAIÀ

Extret del PAPUS nº 386 any IX

Signat per AVINARETA

nota

A primers del mes de Desembre es va començar, a l'Ajuntament, un curs de català per adults. En aquest curs, que està subvencionat per la Generalitat i pel mateix Ajuntament, s'hi han matriculat 20 persones. La matrícula era de 500 Pts. i està impartit per la filòloga Eulàlia Solà. Esperem que aquest curs sigui ben aprofitat.

UN ANY DE REVISTA

En començar un any, i encara que només sigui per curiositat, hem volgut fer un balanç de les coses publicades a la nostra revista durant l'any 1981 i comparar-lo amb el balanç del 1980. L'any que ve, si s'escau, farem el de l'any que encetem, i així, tots plegats, ens podrem dar una idea de si ens quedem estancats, (en la nostra tasca) o si abancem o retrocedim. Els balanços, en definitiva, només serveixent per a tenir, en tot moment, un punt de referència. El balanç que hem fet és el següent:

	<u>1981</u>	<u>1980</u>
NUMEROS PUBLICATS	10	6
PAGINES IMPRESES NUMERADES	304	168
ACUDITS PUBLICATS	37	31
HISTORIES GRAFIQUES	3	
ARTICLES	63	35
NOTES D'INFORMACIO	7	4
POESIES	12	7
CONTES INFANTILS	16	8
MOTS ENCREJATS	8	2
SOPA DE LLETRES	8	4
PORTICS	10	6
FULLS DE BARBARISMES, ENDE VINALLS, EMBARBUSSAMENTS		
I REFRANYS POPULARS	12	5
COL.LABORADORS	20	16
COL.LABORADORS. INFANTILS	16	8

BARBARISMES

Continuem la llista de barbarismes amb les frases següents:

ES DIU

No ho adivines
Avui faig sopa de caldo
Aquest home és ingenier
L'edifici és tambaleja
Això és un circul viciós
El tetxo és alt
Es un hombrón
Hi ha molt lujo
Mansana de cases
S'ha trencat la munyeca
Es molt cuidadós
Aigua bullenta
Hem fet un Belén
Adios!
s'ha quedat aïslat
Hem pasat un vado
Vendre a granel
Al tanto!
De mal talant

S'HA DE DIR

No ho endevides
Avui faig sopa de brou
Aquest home és enginyer
L'edifici és trontolla
Això és un cercle viciós
El sostre és alt
Es un homenàs
Hi ha molt luxe
Illa de cases
S'ha trencat el canell
Es molt acurat
Aigua bullent
Hem fet un pessebre
Adeu! Adeu-siau!
S'ha quedat aïllat
Hem passat un gual
Vendre al detall
Alerta! Ull viu!
De mala iluna

Aquesta llista de barbarismes ha estat consultada al llibre "Parleu bé el català"

CARTES AL DIRECTOR

EL TORRÓ DE NADAL

Ja hem passat la Festa de Nadal, i per aqueixes dates, és quan es consumeix més el clàssic "Torró" postre que com sabeu tots, el principal producte per la seva manipulació és l'ametlla. Aquí, és convenient saber que ha baixat molt de preu. No obstant el TORRO ha estat augmentat el seu import, respecte de l'any anterior un 8 ó un 10%, segons van dir per la "Tele", en el programa "La Borsa y la Vida" del dia 21 de Desembre; com també van dir que la raó d'augmentar el seu cost, és que els fabricants ja havien adquirit les ametlles, a preus més cars. Com es veu, els fabricants mai no han de perdre res, i es consenteix que el qui ha de perdre, és el pagès.

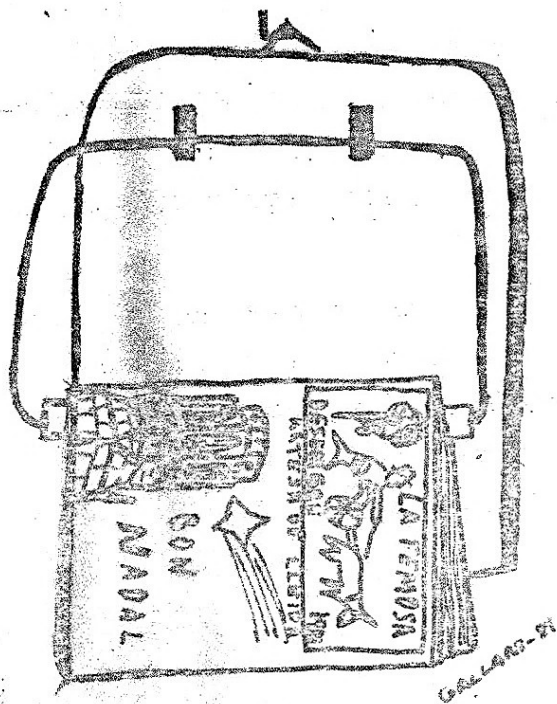
Aquest producte s'ha posat a un preu tan irrisori, que no mereix la pena cultivar dit arbre, ja que segons versions, s'està cotitzant l'ametlla a 50 ó 60 pessetes kilo, que no n'hi ha per res, amb els productes tan cars, com son la maquinària, els adobs, insecticides, etc. I hem de consentir; que la mà d'obra pagesa sigui més barata,? O és que no te dret a viure el pagès?

Jo crec, que en el vaixell de la vida que hi estem tots embarcats, tots hem de tindre passatge, no hi ha d'haver convidats ni dropes, i que tots hem de tindre dret a la vida. No han de viure, tan sols els industrials, la gent d'ordre, la burocràcia, etc.

I si l'administració Espanyola, veritablement administra, crec que ha de posar-hi mà, no ha de consentir la ruïna del pagès, i no consentir ja més, que aquest sigui una joguina dels Trust i dels

Monopolis, i aquell que dóna tanta vida, també te dret a viure ell. El més xocant del cas, és que diuent que Espanya està plena d'ametlla Californiana importada, i de segur que serà molt més cara que l'Espanyola, i de molt més inferior qualitat, sols per ensorrar l'agricultura, i a l'últim, que no sigui un producte com l'oli de colza, que com sabem tots ha tingut uns resultats catastròfics.

Josep Mª Quadrat i Ribelles
ALBAGES Les Garrigues

LA FI QUE FAN ALGUNS
EXEMPLARS DE "LA FEMOSA"

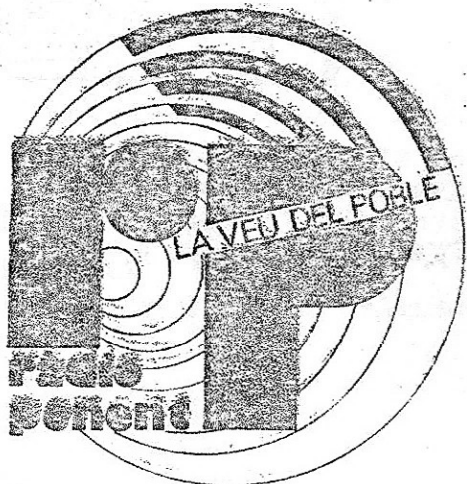
LA RÀDIO

Sí d'ara endavant a tots aquests que esteu in-
teressars escoltar la ràdio i esteu pels voltants
de F. M. 102, i us surt alguna emissora amb la lle-
ngua del país, i només del nostre país és que ja
tenim "LA RADIO", "RADIO PONENT" es diu, i amb
ponentí, la qual cosa vol dir que sí fins ara ens
podia semblar una utopia, avui per avui és reali-
tat. Des d'aquíhem de donar les gràcies aquests a-
ferrats que volen aconseguir tot allò que pot inte-
ressar i s'hi capfiquen fins aconseguir tot allò
que desitgen pel seu país.

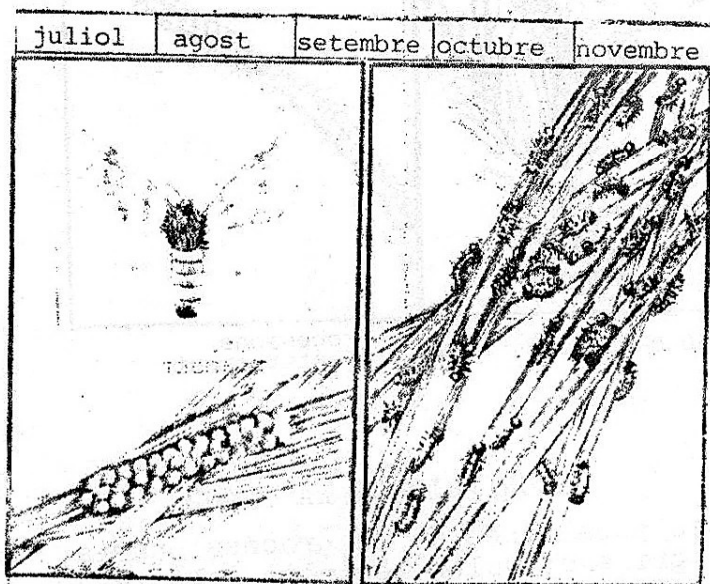
Per tant sí ens sembla que encara no n'hi ha
prou, no podem deixar de lluitar per poder aconse-
guir que la finestreta (T.V.) aquesta que es tan
important o potser la clau d'un país; que està din-
tre d'aquesta societat de consum, que mira i mira
tanta gent i tenen a casa seva, també ser totalment
en català.

R A D I O P O N E N T
F. M. 102 M. H.

MIRALCAMP

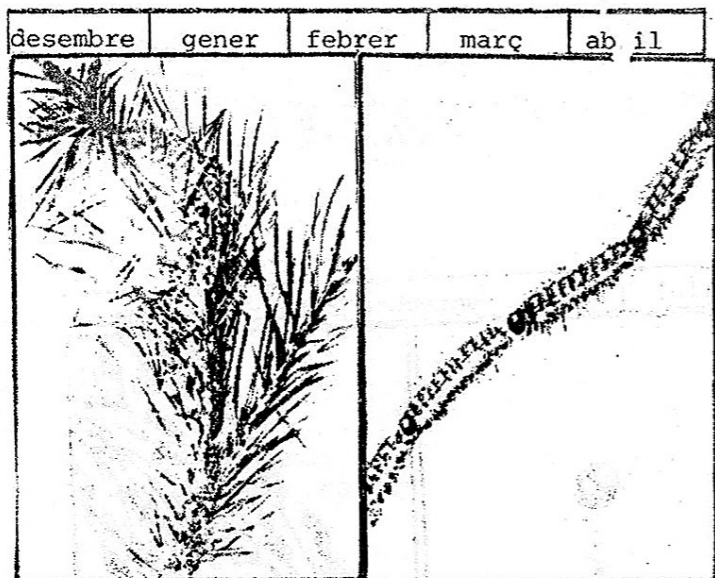
PROCESSIONÀRIA DEL PI

adults i postes

erugues joves:
moment de tractar

La "Processionària del Pi" coneguda científicament com "*Thaumetopoea pityocampa* Schiff", és el defoliador més greu dels nostres pins. Les seves erugues estan dotades d'uns pèls urticants que provoquen perilloses al·lèrgies.

bosses característiques

Processons
d'enterrament

DESCRIPCIO DE LA PLAGA

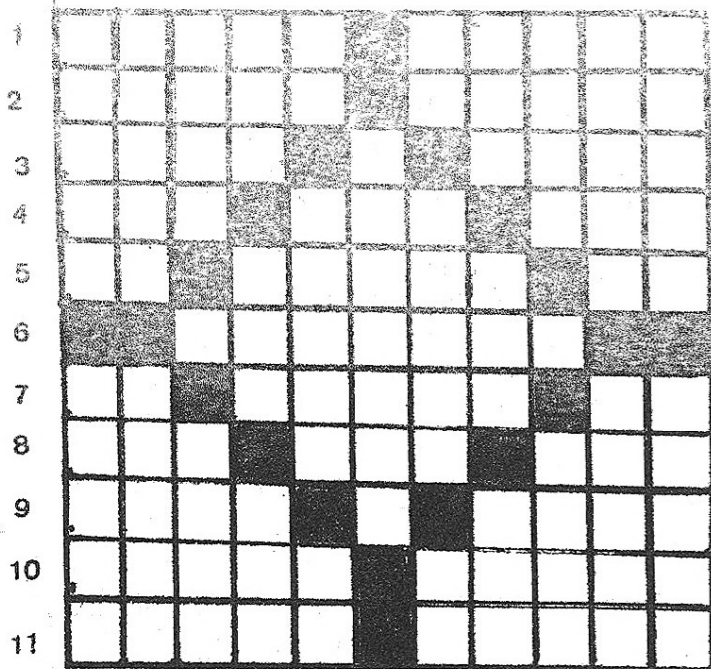
Les papallones de la processionària, són de color grisenc, volen les nits dels mesos de juliol-agost, i són atretes pels focus lluminosos. La posta l'efectuen agrupant els ous sobre les agulles dels pins, en forma de cilindre d'un centímetre de longitud. Al cap d'unes 4-5 setmanes és el moment de l'eclosió dels ous. Cada posta dona lloc a una colònia. Les erugues aniran sempre unides d'un lloc a l'altre al pi rosegant les fulles. Aviat es protegeixen amb lleugers refugis de fils, els quals, a mesura que les erugues creixen van transformant-se en bosses típiques bosses blanques tan característiques.

ques dels pins atacats. Al final de l'hivern, febrer-març les erugues formen les "processons" d'enterrament, baixant dels pins i busquen un lloc adient per colgar-se i crisalidar. Els mesos de juliol-agost de la major part de les crisalides, surt una nova generació de papallones que reprodueixen el cicle; les restants triguen un o dos anys en evolucionar, circumstància que cal tenir en compte pel control de la plaga. Aquest cicle és més primerenc a les zones fredes que a les càlides.

DAIYS QUE OCASIONA

La processionària ataca a b més o menys intensitat totes les espècies de pins autòctons i foranis que creixent per sota de la cota 1.500m. Més amunt, el fred impedeix el desenvolupament de l'insecte. A part dels pins, les úniques coníferes atacades són els cedres.

Cal considerar en primer lloc la forta defoliació dels arbres atacats; si l'arbre és gros, difícilment pot arribar a matar-lo, però el debilitament afecta el seu creixement i afavoreix l'atac d'altres insectes. A més, en zones habitades, l'acció de la plaga és doblement negativa: afecta a l'estètica dels arbres i els pèls urticants de les erugues ocasionen al·lèrgies, que en alguns casos (infants, persones sensibilitzades) poden ser greus.

E N
 E N T I
 T R E M
 E N T S
 E N I M
 E N T S

Horitzontals:

- 1.- Nom de diverses gramínies autòctones. Municipi del Segrià.
- 2.- Al revés, l'última lletra de l'alfabet grec. Al revés, sorra.
- 3.- Procreació d'animals. Cent. Al revés, planta de fulles d'un color morat clar.
- 4.- Al revés, anyell, moltó. Canal per on es condueixen les aigües per a regar. Clot, toll, bassa.
- 5.- En xifres romanes nou cents cinquanta. Era necessari. Article definit.
- 6.- Nom d'home.
- 7.- Consonants de labor. Al revés, cop que dona l'onada a la riba, impuls. Contracció.
- 8.- Espai aplanat on es baten les messes. Al revés, porció d'una línia corba. El fet d'estar sense fer res.
- 9.- Acció de cantar. Vocal. Al revés, objecte inanimat.
- 10.- Lloc de pau i felicitat. Al revés, amuntega, acumula.
- 11.- Pasar ras, arriassar. Al revés, petonejar, estimar.

Verticals:

- 1.- Que no costa gaire de fer. Al revés, malfiança, sospita.
- 2.- Al revés, espais blancs que es deixen a la dreta i esquerra d'un escrit. Al revés, àrab, també salvatge, ferest.
- 3.- Ve al mon. Cent. Licor aromatic.
- 4.- Vol estima. Al revés, menjada abundosa. Asta, pal.
- 5.- Article definit, molt usat a Lleida. Al revés, fer entrar en dins. Simbol de l'iridi.
- 6.- Que té nom i fama.
- 7.- Femení de l'adjectiu possessiu son. Divisió o separació. Veu militar.
- 8.- Nom de consonant. Al revés, nom de lletra grega. Individu d'un poble bàrbar.
- 9.- Arrels. En romà ú Al revés, ocell camallarg de plomatge bru.
- 10.- Nom d'home. Al revés, espai de temps.
- 11.- Acció de saltar. Al revés, microorganisme vegetal de forma cilíndrica, patogènic.

Acopé. 11.- Salta. fícab.

ma. Ar. 8.- Ene. Ate. Al. 9.- Rele. I. Osts. 10.- Ortol.
Ama. Cet. Tsa. 5.- Lo. Halac. Ir. 6.- Catebre. 7.- Sa. Cís
1.- Facit. Lecer. 2.- Egram. Brala. 3.- Neix. C. Anis. 4.-

Verticals:

Alipa. 11.- Reser. Raseb.
me. Al. 8.- Era. Cra. Oct. 9.- Cant. E. Assoc. 10.- Elisi.
Iax. Rec. Sot. 5.- Lm. Calla. La. 6.- Celesti. 7.- Lb. Tab
1.- Fenal. Serés. 2.- Agemo. Anera. 3.- Cria. C. AIII. 4.-

Horitzontals:

B	T	I	S	S	A	V	N	A	Q
Ç	A	T	C	A	M	I	R	A	L
W	C	E	R	V	O	L	R	K	L
A	I	X	A	D	O	R	L	A	O
G	A	R	G	A	A	N	X	O	N
O	G	A	T	G	E	G	N	A	O
L	A	R	E	A	L	O	Ç	K	F
U	N	S	N	Y	K	A	L	O	A
I	X	O	S	W	I	S	A	R	D
P	O	R	T	A	V	E	U	Q	O

S
O
P
A

D
E

L
L
E
T
R
E
S

Si busqueu dintre del recuadre hi trobareu el el nom de vuit revistes que es publicuen a les Co marques Lleidatanes.

SOLUCIÓ :

PORTAVEU.
1. - SECARRA, 2. - CERVOL, 3. - ISSAUNA, 4. - FO-
NOLL, 5. - ISARD, 6. - CAMI BAL, 7. - GANXO, 8. -

